

Міністерство освіти і науки України
«ARTIFEX» Університет в Бухаресті
Державна вища професійна школа в Коніні
Державна вища технологічно-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича в Ярославі
Державний біотехнологічний університет
Європейський гуманітарний університет у Вільнюсі
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
Південночеський університет в Чеських Будейовицях
Полтавський державний аграрний університет
Приватний заклад вищої освіти
«Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова»
Турецький Гіресунський університет
Університет Миколаса Ромеріса
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Львівський національний університет природокористування
Кафедра обліку та оподаткування

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ:
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ**

***МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ***

22-23 березня 2023 р.

Частина 2

ЛЬВІВ 2023

УДК 330.341.1:005.92

О-17

Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2023 р. Ч. 2. Львів: ЛНУП, 2023. 420 с.

ISBN 978-617-7915-96-5

Організаційний комітет:

Людмила ГНАТИШИН – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування;

Станіслав ВАСИЛШИН – д.е.н., професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет;

Катерина ПИЛИПЕНКО – д.е.н., професор кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Тетяна ЧЕРНЯВСЬКА – доктор наук, професор, Державна вища професійна школа в Коніні, Польща;

Рафаел ЧЛОЧІ – професор, декан факультету економічного інжинірингу та бізнесу, Технічний університет Молдови;

Оксана ПРОКОПИШИН – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування, відповідальний секретар конференції;

Наталія ЖИДОВСЬКА – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування;

Ольга МАЛЕЦЬКА – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування;

Наталія ТРУШКІНА – к.е.н., старший дослідник, професор кафедри маркетингу, фінансів, банківської справи та страхування, ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова»;

Любов ДРАНУС – к.е.н., доцент кафедри менеджменту, Чорноморський національний університет імені Петра Могили;

Наталія КАНЦЕДАЛ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Полтавський державний аграрний університет;

Ольга ЛЕГА – к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування, Полтавський державний аграрний університет;

Ірина ГУМЕНЮК – к.е.н., доцент, в.о. керівника Навчально-наукового інституту економіки, фінансів та діджиталізації, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

Марина ПОЛЕГЕНЬКА – к.е.н., доцент кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет.

У збірнику представлено матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти». Результати наукового пошуку можуть бути використані для подальших наукових досліджень та формування нових наукових ідей.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

За вигляд, зміст, достовірність та відсутність плагіату у тезах відповідають автори.

ISBN 978-617-7915-96-5

© Львівський національний університет природокористування, 2023
Кафедра обліку та оподаткування, 2023

УДК 332.1:631.1

*Гацько А.
д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування,
Приходько Т., Ігнатова Є.
здобувачі вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків*

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ УКРАЇНИ

Глобалізаційні процеси в світовій економіці, що супроводжуються жорсткою конкуренцією за місце на ринку збуту тих чи інших товарів зумовлюють необхідність пошуку нових інноваційних рішень, спрямованих на забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та добробуту населення. Реакцією на такі глобалізаційні виклики, що призвели в певній мірі до послаблення економічних позицій європейських країн на світовому ринку стала концепція «розумної спеціалізації» (smart specialization) [1].

У національній доповіді «Інноваційна Україна 2020» дане поняття визначене як нова концепція регіонального розвитку, що базується на поєднанні промислової та інноваційної політики та має на меті забезпечити ефективно та дієво використання державних інвестицій, концентруючи увагу на сильних сторонах регіону, якими й визначається власне його спеціалізація регіону [2, с. 193]

В цьому контексті актуалізується питання дослідження економічного потенціалу сільськогосподарської галузі регіону з метою виявлення перспектив його подальшого розвитку.

Харківська область має величезний ресурсний потенціал, що забезпечує їй потужні експортні можливості на світовому ринку як промислової, так і сільськогосподарської продукції. За результатами 2019 р. валовий регіональний продукт Харківської області склав 247667 млн грн., забезпечивши їй 3-тє місце після м. Києва та Дніпропетровської області за обсягами вкладу у ВВП України. Також область входить в десятку найбільших експортерів промислової і сільськогосподарської продукції.

Площа Харківської області становить 3141,8 тис. га, що становить 5,2 % від загальної площі України. За площею території Харківська область займає 4-те місце – після Одеської, Дніпропетровської та Чернігівської областей.

В аспекті територіального розміщення найбільша кількість сільськогосподарських підприємств сконцентровані в північній частині області. Причиною більшої щільності розміщення сільгосптоваровиробників на півночі є агрокліматичний фактор, зумовлений розміщенням області у двох природних зонах (лісостеповій та степовій), що справляє вплив на показники спеціалізації підприємств, урожайності сільськогосподарських культур, валові збори продукції тощо. Зазвичай рентабельність підприємств, розміщених на півночі області, є вищою.

У 2021 р. середньооблікова кількість штатних працівників у сфері сільського господарства становила майже 18 тис. осіб. Середній розмір заробітної плати жителя області у листопаді 2021 р. становив 12392 грн. [3].

В регіоні діють численні науково-дослідні установи та університети з експериментальними лабораторіями, в яких проводяться дослідження та здійснюються розробки в галузях машинобудування, літакобудування, сільгоспмашинобудування, хімічної, легкої і харчової промисловості, а також сільського та лісового господарства.

Регіональне благополуччя в мінливих умовах зовнішньої та внутрішньої ринкової кон'юнктури формується за рахунок спроможності наявних виробництв впроваджувати нові технології, забезпечуючи меншу капіталомісткість виробництва при випуску продукції з високою доданою вартістю. В цьому аспекті до найперспективніших галузей, що можуть стати основою розумної спеціалізації регіону, можна віднести машино- та літакобудування, електротехнічну та хімічну промисловості, а також фармацевтику, яка наразі розвиває випуск інноваційних лікарських препаратів.

Агропродовольчий сектор економіки регіону, безумовно, має величезний потенціал та перспективи розвитку, не зважаючи на наявність цінового диспаритету на продукцію сільськогосподарського та промислового виробництва та кон'юнктуру внутрішнього та зовнішнього ринку. При побудові розумної спеціалізації Харківської області слід враховувати необхідність забезпечення потреб населення харчовими продуктами та налагодження переробки надлишків для формування експортних партій готової продукції з високою доданою вартістю.

Сільськогосподарські підприємства в галузі рослинництва спеціалізуються переважно на виробництві зернових та технічних культур. Галузь тваринництва регіону має певні специфічні складнощі, що дозволяє характеризувати її як багатогалузеву, представлену в переважній мірі напрямками молочного скотарства, свинарства та птахівництва.

У 2021 р. виробництво зерна та зернобобових в Харківській області становило 1887 кг на 1 особу. Виробництво молока на 1 особу становило 163,4 кг на особу. Зважаючи, що раціональна норма споживання молочних продуктів має становити 380 кг на душу населення, варто відзначити важливість розвитку молочного скотарства в регіоні. Іншим вагомим фактором є підтверджена багатьма дослідниками економічна ефективність від збалансованого поєднання рослинницької та тваринницької галузей в сільськогосподарському виробництві.

За 2019 – 2021 рр. земельна площа, з якої було зібрано зернові та зернобобові культури, майже не змінилась та становила 1061,8 тис. га. За цей період регіон продемонстрував поступове нарощування обсягів виробництва зернових та зернобобових культур: з 4416,1 тис.т до 4936,9 тис. т, або на 11,8 %. Доволі суттєво за даний період зріс показник середньої урожайності – з 42,2 до 46,5 ц/га, або на 10,2 %.

Найбільші площі у 2021 р. під зерновими та зернобобовими були у Богодухівському районі – 128,6 тис.га, що при одному з найвищих показників

урожайності по району – 53 ц/га дозволило зібрати в районі 6814,6 тис.т зерна. Найвища середня урожайність була зафіксована у Красноградському районі – 56,9 ц/га. Загалом, в трійку найпродуктивніших за збором зерна районів області увійшли Богодухівський, ізюмський та Красноградський.

Збільшення показників урожайності сільськогосподарських культур справляє вплив не тільки на нарощування обсягів валових зборів, але й на інші показники, що характеризують економічну ефективність: продуктивність праці, собівартість виробництва продукції, цінову політику збуту. Зазвичай збільшення урожайності обумовлене залученням додаткових матеріальних витрат, однак, в умовах інтенсифікації темпи зростання урожайності є вищими, ніж темпи зростання додаткових витрат та засоби виробництва. Це дозволяє сільгосптоваровиробникам скоротити трудомісткість виробництва і знизити собівартість вирощування сільськогосподарських культур.

Таким чином, можна відзначити важливість збереження в регіоні традиційного аграрного сектору разом з розвитком нових потенційних сфер економіки.

В довоєнний період Харківська область, маючи потужний природно-ресурсним потенціал, відгравала вагомую роль у виробництві сільськогосподарської продукції, однак досягнуті результати діяльності в повній мірі не забезпечували потреби в продовольчих ресурсах, що мали тенденцію до зростання. Агропромислова сфера економіки Харківщини потребує суттєвих інвестицій в технологічне переоснащення виробництв, державної та регіональної підтримки.

Список використаних джерел:

1. Foray D., David P.A., Hall B. Smart specialisation – the concept, knowledge economists. Policy Brief. 2009. No. 9. URL : http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/kfg_policy_brief_no9.pdf.
2. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Геиця [та ін.]. Київ : НАН України, 2015. 336 с.
3. У Харківській області знизилися показники сільського господарства. URL: <https://kharkov.comments.ua/ua/news/society/developments/10016-u-harkivskiy-oblasti-vpalo-silске-gospodarstvo.html>.